

TIRE GBIIKIRU TE PŌLU U KORINTIGIBU KUA

Korintigiba Pōlu u tire te yorua u ka ben bikia dabinu wisi. Waati ye sǎǎ, Korinti ya sǎawa wuu maro bakǎ Gerekiban tem sǎǎ. Romugiba ba tem mε mǎ, ma ba Korinti ye kua ben bera ye ba sokumǎ Akain wuu maro mi yen wirugii u wǎa. Korintigibu ba sǎawa tenkuba, ma ba tii sue yēru ka deema ye ba mǎ ben wuu ge sǎǎn sǎ. Yen biru, būu sǎaru ka sakararu nu dam mǎ wuu ge sǎǎ.

Tire ten kpunaa

1. Tǎbiribu ka kēε ni ba mwa Kirisi sǎǎ, wiru 1:1-9.
2. Karanabu Yesun yigberu sǎǎ, wiru 1:10n di sere wiru 4:21.
3. Kǎǎ mennabu ka suanabun gari, wiru 5:1n di sere wiru 7:40.
4. Naanε dokeon tii mǎru, wiru 8:1n di sere wiru 11:1.
5. Nge mε ba koo ka sǎaru ko Yesun yigberu sǎǎ, wiru 11:2n di sere wiru 14:40.
6. Seebu gǎrin din gari, wiru 15.
7. Kirǎba, wiru 16.

Tǎbiribu

¹⁻² Bεε Gusunǎn yigberugibu, bεε be i wǎa Korintiǎ, bεε be u soka i ka ko wigibu, ma u bεε gǎsa u yii i n ka gbinne ka Kirisi Yesu, nε Pōluwa, wi Gusunǎ u soka win kīru sǎǎ n ka ko Yesu Kirisin gǎro, ka Sǎsiteni, bεεgii, sa bεε tǎbura. Sa maa be kpuro tǎbura be ba Yinni Yesu Kirisin yīsiru sokumǎ baama, wi u sǎa ben Yinni ka bεεn Yinni.

³ Gusunɔ bɛsɛn Baaba ka Yinni Yesu Kirisi bu bɛɛ durom kua kpa bu bɛɛ alafia wɛ.

Kɛɛ ni ba mwa Kirisi sɔɔ

⁴ Baadomma na ra n Gusunɔ siaramɔ bɛɛn sɔ, win durom saabu mɛ ba bɛɛ wɛ bɛɛ ka Kirisi Yesun gbinnaa sɔɔ. ⁵ Ba bɛɛ kua dukiagibu baayere sɔɔ, ka garin gerubu, ka yɛru kpuro, saa win min di. ⁶ Ya sɔɔsimɔ ma seeda ye na Kirisi diiya bɛɛn suunu sɔɔ ya n kam kue. ⁷ I n Hunden kɛru garu bie i n ka mara sere bɛsɛn Yinni Yesu Kirisi u kurama. ⁸ Wiya u koo bɛɛ yɔre sere ka nɔrɔ, kpa i ka yɔra taare sariru sɔɔ tɔɔ tɛ sɔɔ u koo na. ⁹ Gusunɔ naanɛgiiwa, wi u bɛɛ soka i n ka nɔɔ tia sãa ka win Bii Yesu Kirisi bɛsɛn Yinni.

Karanabu Yesun yigberu sɔɔ

¹⁰ Na bɛɛ yiiremɔ nɛgibu, ka bɛsɛn Yinni Yesu Kirisin yĩsiru, i de i n gari tee gerunamɔ, kpa karanabu bu ku raa du bɛɛn suunu sɔɔ. I de i n bwisiku teenu mɔ. ¹¹ Domi Kolowen tɔmbu ba man sɔɔwa ma sikirinɔsu wãa bɛɛn suunu sɔɔ nɛgibu. ¹² Yeniwa na nua ma wini gerumɔ wiya Pɔlugii, kpa wini nɛɛ, wiya Apologii, kpa wini maa nɛɛ, wiya Sefagii, kpa goo u n mɔ, wiya Kirisigii. ¹³ Kirisi u sãa yiru ro? Ba Pɔlu go dãa bunanaru wɔllɔ bɛɛn sɔ? Nge ka Pɔlun yĩsira ba bɛɛ batemu kua?

¹⁴ Aawo, na Gusunɔ saabu kua ye na n ka bɛɛn goo batemu kue ma n kun mɔ Kirisipu ka Gayusi. ¹⁵ Nge mɛya goo kun kpɛ u gere ma ba bɛɛ batemu kua ka nɛn yĩsiru. ¹⁶ Geema, na maa Setefanin yɛnugibu batemu kua. Be baasi na n yɛ nà n goo batemu koore. ¹⁷ Domi Kirisi kun man gɔre n ka batemu ko ma n kun mɔ n ka Labaari gean waasu ko, n n

maa mɔ ka gari yɛru, kpa Kirisin gɔɔ dɔa bunanaru wɔllɔn dam mu ku raa ko kam.

Kirisi sɔa Gusunɔn dam

ka Gusunɔn bwisi

¹⁸ Domi Kirisin gɔɔ dɔa bunanaru wɔllɔn gari, wiirara be ba kam mɔn mi, adama bɛsɛ be sa faaba waamɔn mi, Gusunɔn dama. ¹⁹ Domi ba yorua ma Gusunɔ u nɛɛ,

“Kon laakarigibun laakari kam koosia, kpa n bwisigibun bwisi kpeerasia.”

²⁰ Mana bwisigii wɔa. Mana wooda yɛro wɔa. Mana saa yenin sikirinɔsugiba wɔa. Gusunɔ u n̄ handunian bwisi kue wiiraru?

²¹ Domi Gusunɔn bwisi sɔɔ u n̄ dere handuniagibu ba n̄n gie ka ben tiin bwisi. Yen sɔna n̄ n̄n wɛre u ka tɔmbu faaba ko be ba n̄n naanɛ doke, ka win garin waasu yi ba tamaa wiiraru. ²² Geema, Yuuba ba yɛrenu bikiamɔ, Gɛrɛkiba ba maa bwisi kasu. ²³ Adama bɛsɛ sa Kirisin waasu mɔ wi ba kpare dɔa bunanaru wɔllɔ, ye n̄ kua wiiraru tɔn tukobun mi ma ya dera Yuuba ba n̄ naanɛ doke. ²⁴ Adama be ba soka mi, b̄a n̄ s̄aan na Yuuba n̄ kun mɛ tɔn tukobu, Kirisi kua Gusunɔn dam ka Gusunɔn bwisi. ²⁵ Domi Gusunɔn wiiraru ta tɔmbun bwisi kere, Gusunɔn dam sariru ta maa tɔmbun dam kere.

²⁶ Nɛgibu i mɛɛrio nge mɛ ba ka bɛɛ soka. N̄ n̄ mɔ ma bɛɛn dabinu sɔa handunian bwisigibu n̄ kun mɛ yen damgibu n̄ kun mɛ sina bibu. ²⁷ Adama Gusunɔ u bu gɔsa be handuniagiba mɛɛra nge gari bakasu u ka bwisigibu sekuru doke, u maa handunian dam sarirugibu gɔsa u ka damgibu sekuru doke.

²⁸ Gusunɔ u maa bwɛɛbwɛɛbu gɔsa ka be ba gema

ka be ba ñ sãa gãanu handunia ye sɔɔ u ka bu kawa mam mam be ba mɛɛra gãanu. ²⁹ Kpa goo u ku raa ka woo kanɛ Gusunɔn wuswaaɔ, baa turo. ³⁰ Adama u dera i gbinne ka Yesu Kirisi ma u nùn kua bɛɛn bwisi ka bɛɛn gem. Wi sɔɔra sa maa dɛɛraru ka yakiabu wa. ³¹ Yen sã, “Wi u woo kanamɔ, u woo kanɔ Yinnin sã,” nge mɛ ba yorua.

2

Ba Kirisin gari kparamɔ

wi ba kpare dãa bunanarɔ

¹ Nɛgibu, sanam mɛ na na bɛɛn mi na ñ Gusunɔn gari kpare ka bwisi bɛkɛ gɛɛ ñ kun mɛ ka nɔɔ dobu gabu. ² Domi na ñ gɔru doke na n gãa tukunu yɛ bɛɛn suunu sɔɔ ma n kun mɔ Yesu Kirisi wi ba kpare dãa bunanaru wɔllɔ. ³ Na da bɛɛn mi ka dam sariru ka berum ka diiri bakabu. ⁴ Nɛn gari ka nɛn waasu kun sãa nɛn tiin bwisi ñ kun mɛ nɛn nɔɔ dobu, adama n sãawa Hunden dam ka win sɔɔsiru. ⁵ Kpa bɛɛn naanɛ dokebu bu ku ka yɔra tɔnɔn bwisi sɔɔ ma n kun mɔ Gusunɔn dam sɔɔ.

Gusunɔn bwisin gari

⁶ Ka mɛ, bɛɛɛ sa bwisi gɛɛn gari kparamɔ tɔn girobun suunu sɔɔ, yi yi kun sãa saa yenin bwisi, ñ kun mɛ saa yenin wirugibun bwisi be ba kam kobu dɔɔ. ⁷ Adama Gusunɔn bwisi asirigiya sa kparamɔ yi yi berua, yìn sɔɔru Gusunɔ u kua saa toren di, su ka ko yìikogibu. ⁸ Saa yenin wirugibu ba ñ yi tuba baa tɔn turo, domi bà n daa yi tuban na, ba ñ daa Yinni yìikogii kparemɔ dãa bunanarɔ. ⁹ Adama nge mɛ ba yorua,
“Ye nɔni kun waare, ye swaa kun nɔɔre,

ye ya ñ maa duure tɔnɔn gɔru sɔɔ,
yeya Gusunɔ u bu sɔɔru kua be ba nùn kĩ.”

¹⁰ Ma u sun ye sɔɔsi saa win Hunden min di. Domi Hunde wi, u ra n kpuro mɛɛra u n ka yɛ, baa ye n wãa Gusunɔn tii sɔɔ. ¹¹ Nge wara u tɔnɔn bwisikunu yɛ ma n kun mɔ win tiin hunde ye ya wãa wi sɔɔ. Nge mɛya maa goo kun Gusunɔn bwisikunu yɛ ma n kun mɔ win Hunde. ¹² Win Hunde wiya sa mwa, n ñ mɔ handunian hunde, kpa sa n ka yɛ ye Gusunɔ u sun kã win durom sɔɔ. ¹³ Sa ñ maa asiri ye tubusiamɔ ka gari yi yi wee tɔnɔn bwisin di, ma n kun mɔ saa Gusunɔn Hunden min di, sa n ka hunden gari bu sɔɔsimɔ be ba Hunde wi mɔ.

¹⁴ Handuniagii u ñ Gusunɔn Hunden gari wuramɔ, domi wiirara yi sãa win mi. Yi ñ kpɛ yi nùn yeeri, domi Hunden tiwa u yi tubusiamɔ.

¹⁵ Wi u wãa ka Hunden baa, wiya gãanu kpuro ra yeeri, adama goo sari wi win gari ra yeeri.

¹⁶ “Domi wara u Yinnin bwisikunu yɛ.

Wara u nùn bwisi kɛɛre.”

Goo sari. Adama bɛsɛra sa Kirisin bwisikunu yɛ.

3

Gusunɔn sɔm kowobu

¹ Nɛgibu na ñ kpɛa na ka bɛɛ gari kue nge mɛ na ra ko ka be ba wãa ka Hunden baa. Adama na ka bɛɛ kuawa nge be ba wãa ka wasin baa, be ba sãa bii wɛɛnu Kirisi sɔɔ. ² Boma na bɛɛ wɛ, n ñ mɔ dĩa dɔka, domi i ñ tura be ba koo dĩa dɔka mwe, i ñ mam tura ka tɛ ³ yèn sɔ i wãa ka wasin baa gina. Domi sanam mɛ nisinu ka sikirinɔsu wãa bɛɛn suunu sɔɔ, i ñ sɔɔsimɔ ma i wãa ka wasin baa? Bɛɛn sanu sanusu kun sãa nge handuniagisu? ⁴ Domi bɛɛn goo ù n

gerumɔ wiya Pɔlugii, kpa goo u nɛɛ wiya Apologii, i ñ sãa nge tɔn be ba tie?

⁵ Wara ra n Apolo. Nge wara ra n Pɔlu. Ba sãawa sɔm kowobu bèn min di i naanɛ doke nge mɛ Yinni u ben baawure win sɔmburu wɛ̃. ⁶ Nɛna na duura, ma Apolo u nim yɛ̃ka, adama Gusunɔwa u kpɛ̃asiamɔ. ⁷ N n mɛn na, wi u duurumɔ ka wi u nim yɛ̃kamɔ ba ñ sãa gãanu, ma n kun mɔ Gusunɔ wi u kpɛ̃asiamɔ. ⁸ Duuro ka wi u nim yɛ̃kamɔ ba sãawa tia, ben baawure koo win are mwa nge mɛ win sɔmbura nɛ. ⁹ Domi bɛɛ Gusunɔwa sa sɔmburu kuammɛ sannu. Bɛɛ maa i sãawa win gberu.

I maa sãa win gani beki. ¹⁰ Durom mɛ Gusunɔ u man wɛ̃n saabu, nɛna na kpɛ̃ekpɛ̃eku sura nge bani yɛ̃ro, ma gaba banimɔ gen wɔllɔ. Adama i de baawure u laakari ko nge mɛ u banisinamɔ. ¹¹ Domi goo kun kpɛ̃ u maa kpɛ̃ekpɛ̃eku gagu sura ma n kun mɔ ge ba sure, geya ga sãa Yesu Kirisi. ¹² Wi u bana kpɛ̃ekpɛ̃eku gen wɔllɔ ka wura ka sii geesu, ka kpee kpikinu, wi u maa bana ka dãa ka taka nɔɔ ka wĩi, ¹³ baawuren sɔmbura koo sɔ̃sira domi siribun tɔru ta koo tu terasia, yèn sɔ̃ dɔ̃wa ta koo ka na kpa dɔ̃ wi, u baawuren sɔmburun dam mɛ̃eri. ¹⁴ Wi u bana kpɛ̃ekpɛ̃eku gen wɔllɔ ma win bana kun dɔ̃ mwaare, u koo are wa. ¹⁵ Win sɔmbura maa dɔ̃ mwaara, wiya u gbisira. Win tii u koo faaba wa, adama u ko n sãawa nge wi u dɔ̃ soora u yara.

¹⁶ I ñ yɛ ma i sãawa Gusunɔn wãa yeru? I ñ yɛ ma win Hunde wãa bɛɛ sɔ̃? ¹⁷ Yen sɔ̃, goo ù n Gusunɔn wãa yeru sankã, Gusunɔ u koo yɛ̃ro sanku. Domi Gusunɔn wãa yera dɛ̃ere ta ka yii win sɔ̃, bɛ̃eya maa wãa yee te.

18 I ku de goo u win tii n̄ni w̄ke. B̄en wi u tamaa u bwisi m̄o handunia ye s̄o, u de u ko gari b̄ok̄o kpa u bwisi gee wa u mwa. 19 Domi handunian bwisi s̄awa wiiraru Gusun̄n n̄ni s̄o. Ba yorua, “U ra dewa bwisigibun tiin bwisi yi bu yina mwa.” 20 Ba kparam yorua ba n̄e, “Yinni Gusun̄o u t̄mbun bwisikunu ȳ, u ȳ ma nu s̄awa kam dirum.” 21 N n̄ m̄n na, goo u ku woo kana t̄nun s̄o domi ḡaanu kpuro b̄egina. 22 P̄lu ka Apolo ka Sefa ka handunia ka w̄aru ka ḡo ka ye n̄ w̄a gis̄o ka ye n̄ sisi sia, ye kpuro ya s̄awa b̄egia. 23 B̄e maa Kirisigiba, Kiri si maa s̄a Gusun̄ḡi.

4

Kirisin ḡorobu

1 I de bu sun garisi Kirisin s̄m kowobu be Gusun̄o u win asirin gari n̄mu s̄ndia. 2 Be ba maa ḡaanu n̄mu s̄ndia n̄ ween̄wa ba n̄ s̄a naan̄gibu. 3 Adama ḡa piimuna n̄n mi, b̄e i n̄ man siri, n̄ kun m̄e b̄a n̄ man siri t̄mbun wuswaa. Ka gem na n̄ n̄n tii siri. 4 Na n̄ ḡaanu ȳ n̄e s̄o ye ya man taare w̄em̄o, adama n̄ n̄ m̄o ba man gem w̄e yen s̄o. Domi Yinniwa s̄a n̄n siri kowo. 5 Yen s̄o, i ku ra maa ḡaanun siribu ko t̄o te, tu sere na sere Yinni ù n̄ tunuma. Wiya u koo kpuro yarama batuma. ye ya berua w̄okuru s̄o, kpa u t̄mbun ḡorusun bwisikunu s̄osi. Sanam m̄e s̄ora baawure u koo win siarabu n̄o Gusun̄n mi.

6 B̄en s̄na, n̄gibu, na gari yi kpuro weesina nge n̄e ka Apolo, kpa i ka gia bes̄en min di nge m̄e i n̄ ko wooda sara ye ba yorua, b̄en goo u ku ka tii sua bes̄en turon s̄o kpa u n̄ turo ḡema. 7 A tamaa goo nun m̄era a gabu san̄o kere? Mba a m̄o ye ba n̄ nun k̄a.

Mà a yē ba nun kāwa, mba n kua a ka woo kanamə nge wi u ka tii wa.

⁸ I deba kə. I kua dukiagibu. I tamaa i bandu dii bešen sariru. N ko n daa wēra i n bandu dii ka gem, kpa beše ka beē sa n sāa ban diobu sannu. ⁹ Domi na lasabu kua ma Gusunə u sun aye dāakiru wē, beše gərobu, nge be ba taare wē bu go. Baawure handunia səə, wəllun gəradoba ka təmbu kpuro ba sun mēera nge be ba dweebu dua. ¹⁰ Beše sa sāa gari bakasu Kirisin sā, adama beē i sāa bwisigibu Kirisi səə. Beše sa n dam mə, beeya i dam mə. I kua atasiriba ma beše sa kua beere sariba. ¹¹ Sere n ka kua saa yeni səə gəora sun goowa ma nim nəru ga sun mə, sa wāa tereru, ba sun soomə, sa n maa wāa yeru garu mə. ¹² Ma sa hania mə sa ka bešen nəma səmburu mə. Bə n sun faara səomə, sa ra n bu domaru kuamməwa. Bə n maa sun nəni səomə, sa ra n tēmanəwa. ¹³ Bə n sun mem manimə, sa ra n suuru kanaməwa. Sere ka tē ba sun mēera nge weke gəori ka gāanu kpuron kubanu.

¹⁴ Na n yeni yorumə n ka beē sekuru doke adama n ka beē gerisiwa nge nən bii kīnasibu. ¹⁵ Baa i n baaba nəruru dabinu mə Kirisi səə, i n tundo dabinu mə, domi nən na kua beēn tundo Yesu Kirisi səə Labaari gean saabu. ¹⁶ N n mən na, na beē yiiremə i n da man saari. ¹⁷ Yen sōna na beē nən bii kīnasi Timəte gəria wi na naane sāa Yinni səə. Wiya u koo beē yaayasia nge mē nən wāara sāa Kirisi səə, nge mē na ra səosi baama Yesun yigbenu kpuro səə.

¹⁸ Tē wee, gaba tii suamə nge na n maa sisi beēn mi. ¹⁹ Adama n n sosi kon na beēn mi n n sāa Yinnin kīru. Kon maa be ba tii suamə min dam gia, n n mə ben gari təna. ²⁰ Domi Gusunən bandu ta n

sɔɔsiramɔ gari gerubu sɔɔ, ma n kun mɔ dam sɔɔ mɛ mu sɔmburu mɔ. ²¹ Mba i kī. N na ka bokuru? Nge ka kīru ka daa tɛerugia.

5

Sekuru sariru Yesun yigberu sɔɔ

¹ Sa labaari gaa nua ba nɛɛ, sekuru sari kɔsuru gara wāa bɛɛn suunu sɔɔ tɛn bweseru tɔn tukobun tii ba n̄ kākɔ bu ko. Ba nɛɛ bɛɛn turo u win tundon kurɔ kī. ² Ma i woo kanamɔ. N weenɛ i n nuki sankire, kpa i ȳɛro wuna bɛɛn suunu sɔɔn di wi u daa ye kua. ³ Baa ì kun man waamɔ bɛɛn suunu sɔɔ, nɛn hunde wāa mi. Na maa durɔ wi siri kɔ, wi u yenin bweseru kua, nge mɛ kon daa n̄n siri nà n wāa mi. ⁴ I n menna ka nɛn hunde sannu, ka Yinni Yesun yīsiru ka win dam, ⁵ i durɔ wi Setam n̄mu sɔndio, win wasi yi ka kam ko kpa win hunde yu faaba wa Yinni Yesun tɔɔ te sɔɔ.

⁶ Bɛɛn woo kana bin bwesera kun wā. I n̄ yē ma p̄ɛɛ seeyatia fiiko yeya ya ra p̄ɛɛ kpuro kukusie?

⁷ Tē, n weenɛ i p̄ɛɛ seeyatia tɔkɔru wuna kpa i ko nge p̄ɛɛ kpa ye ya kun seeyatia mɔ, nge mɛ i s̄a. Domi ba Kirisi go kɔ wi u s̄a bɛɛn Gɔɔ sararibun abɔru.

⁸ N n mɛn na, su tɔɔ bakaru di, n kun ka p̄ɛɛ seeyatia tɔkɔru ye n s̄a kɔsa ka nuku kɔsuru, adama ka p̄ɛɛ ye ba kun kukusie, ye n s̄a gem ka murafiti sariru.

⁹ Na bɛɛ tireru yorua na nɛɛ, i ku ka kurɔ dama kowobu menna. ¹⁰ Na n̄ ka handunia yen kurɔ dama kowobu yā, ka yen binɛgibu ka yen gbɛnɔbu ka be ba b̄u s̄amɔ. Domi nà n ka be yā tilasi i ka yari handunian di. ¹¹ Na nɛɛwa i ku ka goo menna wi ba sokumɔ kīnasi Yesu sɔɔ ù n s̄a kurɔ dama kowo, n̄ kun mɛ binɛgii, n̄ kun mɛ b̄u s̄a, n̄ kun

mε atama gero, n̄ kun mε tam n̄ro, n̄ kun mε taki dio. I ku mam d̄ia gb̄ēru menna ka ben bweseru.

12-13 Domi Yesun yigberugiba n weene i siri. I t̄n k̄so wi wun̄ been suunu s̄on di. N n̄ nen baa n ka bu siri be ba n̄ w̄a Yesun yigberu s̄o. Gusun̄wa ben siribu m̄.

6

Naane dokeobun sirinaa

¹ Been goo ù n gari m̄ ka win winsim, u koo k̄ku u siribu da gem sarirugibun wuswaā? Kpa n kun maa m̄ naane dokeobun mi? ² Bee i n̄ yē ma naane dokeoba ba koo handunian t̄mbu siri? N n̄ been na i ko handunia siri, yera i n̄ kp̄ i gari piimunu siri? ³ I n̄ yē ma besera sa ko w̄llun ḡradoban siribu ko? Kaa ra sere gere handunia yenin gari? ⁴ N n̄ men na, i n̄ gari yin bweseru m̄, i de be ba n̄ ḡanu ganu tura Yesun yigberu s̄o bu ko been siri kowobu. ⁵ Na bee s̄om̄ been sekura. Ka geema i n̄ goo m̄ been suunu s̄o win bwisi tura u ka win w̄n̄bun siribu ko? ⁶ Adama i mam siribu sokunam̄ gem sarirugibun wuswaā.

⁷ I n̄ gari m̄ been suunu s̄o, munusewa mam mam. Mban s̄na i n̄ toraru wuram̄. Mban s̄na i n̄ derim̄ bu bee taki di. ⁸ Adama bee i ra gabu tore, i ra gabu taki di, be ba mam s̄a been naane dokeosibu. ⁹ Bee, i n̄ yē ma gem sarirugiba kun kp̄ bu ayeru wa ban te Gusun̄ u sw̄i s̄o? I ku de bu bee n̄ni w̄ke. Kur̄ dama kowobu ka b̄ugibu, ka sakara kowobu ka be ba ka ben t̄n dur̄sibu kpunam̄ ¹⁰ ka gben̄bu ka binegibu ka tam n̄robu ka t̄n yaako kowobu ka taki diobu ba n̄ ayeru wasi ban te s̄o. ¹¹ Meya been suunu s̄o gaba raa s̄a. Adama

ba bεε wobura, ba bεε dεerasia ba yii, ba bεε gem wē Yinni Yesu Kirisin yīsirun sō, ka maa bεsen Gusunōn Hunden sō.

I Gusunō bεεε wēεyo

ka bεen wasi

¹² Ba ñ man yinarimō n gāanu kpuro ko. Adama n ñ mō ni kpuro nu are mō. Ba ñ man yinarimō n gāanu kpuro ko adama na ñ wuramō n ko gāanu ganun yoo. ¹³ Dīanu wāawa nukurun sō, nukura maa wāa dīanun sō, ma Gusunō u koo ye yiru kpeesia. Adama wasi kun wāa kurō damarun sō. Yi wāawa Yinnin sō ma Yinni maa wāa yin sō. ¹⁴ Gusunō wi u Yinni seesia, u koo maa sun seesia ka win dam.

¹⁵ Bεε i ñ yē ma bεen wasi yi sāawa Kirisin wasin kāasi? N n mēn na, kon Kirisin wasin kāasi sua kpa n ka ko kurō tanōn wasin kāasi? Su ku wa mε! ¹⁶ I ñ yē ma wi u ka kurō tanō mēnna, u kua wasi tee ka wi? Domi ba yorua, “Be yiru ba koo ko wasi tee.” ¹⁷ Adama wi u ka Yinni manina, u kua hunde tia ka wi.

¹⁸ I kurō damaru suurio. Toranu kpuro ni tōnu u mē nu wāawa wasin tōwō, adama wi u kurō damaru mē win wasiya u toraru koosimō. ¹⁹ Nge i ñ yē ma bεen wasi sāawa Hunde Dεeron wāa yeru wi u wāa bεε sō, wi Gusunō u bεε kā? I ñ tii mō. ²⁰ Domi ba bεε dwawa geeru nōru sari. Yen sō, i Gusunō bεεε wēεyo ka bεen wasi.

7

Suanabun gari

¹ Tē gari yin tireru i man yorua, yiya na bεε wisimō. N wā tōn durō u ku kurō baba. ² Adama

kurɔ damarun sɔ̃ n weene baawure u n win tiin kurɔ mɔ, kpa kurɔ baawure u n win tiin durɔ mɔ. ³ Kpa durɔ ka win kurɔ ba n wãasine nge me n weene. ⁴ Domi kurɔn wasi yi ñ sãa win tiigii ma n kun mɔ win durɔgii. Nge meya maa durɔn wasi yi ñ sãa win tiigii ma n kun mɔ win kurɔgii. ⁵ I ku n da menane ma n kun mɔ saa fiiko sɔ̃ ye i ko wuna been laakari yu ka wura kanaru sɔ̃ mam mam. Adama yen biru i maa wureo i mena, kpa Setam u ku raa beε kɔkiri been tii nenubu sarirun sɔ̃.

⁶ Na ñ yeni gerumɔ nge tilasin baa, na gesi kanamɔwa. ⁷ N ko n man wɛre tɔmbu kpuro bà n sãa nge nen tii, adama baawurewa u win kɛrun baa mɔ saa Gusunɔn min di, winigirun baa, wiɔnɔgirun baa.

⁸ Adama na tantanɔbu ka gɔminibu sɔ̃mɔ n ko n wɛra bà n wãa nge me na ka wãa. ⁹ Adama bà kun kpɛ bu tii nenε, bu de bu kasuna bu ka suana, domi n buram bo bu suana n kere ba n kɔi kamgiru wãasi.

¹⁰⁻¹¹ Tɛ, be ba suana kɔ, beya na wooda yeni sɔ̃mɔ. Kurɔ u ku raa win durɔ yina. Adama ù n yina, u sinɔ, u ku maa durɔ kpaɔ sua, ñ kun me u wuro win durɔ yinaro win mi. N ñ maa weene durɔ u win kurɔ yina. Adama n ñ ne na bu wooda dokeamme, ma n kun mɔ Yinni.

¹² Be ba tie, beya na maa yeni sɔ̃mɔ, n ñ mɔ Yinniwa u gerua. Naane dokeo goo ù n kurɔ mɔ ma kurɔ wi, u ñ sãa naane dokeo ma n kurɔ wi wɛre ba n ka wãasine, u ku raa nùn yina. ¹³ Kurɔ goo ù n maa durɔ mɔ ma durɔ wi, u ñ sãa naane dokeo ma n durɔ wi wɛre ba n ka wãasine, u ku raa nùn yina. ¹⁴ Domi durɔ naane doke sarirugii wi, ba nùn yii nenem win kurɔn sɔ̃. Mey a ba maa kurɔ naane

doke sarirugii wi yii nenem win durən sō, ben bibu ba n ka yii nenem. Ma n kun me, ba ko n sāa nge naane doke sariba. ¹⁵ Adama naane doke sarirugii wi, ù n doona, i nùn derio. N n sāa me, n ò tilasi ba n ka wāasinε domi Gusunō u sun sokawa sa n ka wāa alafia sō. ¹⁶ Domi wunε kurō n ò wunε kaa n yē wunen durō ù n koo faaba wa. Wunε durō, n ò wunε kaa n maa yē wunen kurō ù n koo faaba wa.

Wāa tèn sō Yinni u bεε soka

¹⁷ N n men na, i de baawure u win wāaru di nge me Gusunō u ka nùn soka ka durom me Yinni u nùn kua. Yeniwa na Yesun yigbenu kpuro yiiremō. ¹⁸ Ba goo bango kuawa Yinni u sere yēro soka? I ku yēron bango ye go. Ba ò gina nùn bango kue Yinni ka nùn soka? I ku ra maa nùn bango kua. ¹⁹ Bango nge bango sariru, yen gaa kun sāa gāanu ganu, adama Gusunən garin mem nōba bu sāa gāanu. ²⁰ Kpa tōnu baawure u wa u yōra nge me u sāa ba ka nùn soka. ²¹ À n sāan na yoo ba ka nun soka, a ku yeni garisi. Adama bà n nun tii mōru wē a mō. ²² Domi yoo wi ba soka, u kua tii mōwō Yinni sō. Nge meya maa tii mōwō wi ba soka, yēro kua Kirisin yoo. ²³ Ba bεε dwa geeru nōru sari. Yen sō, i ku de i n maa sāa tōmbun yobu. ²⁴ N n men na negibu, i de baawure u yōra Gusunō sō nge me u sāa ba ka sere nùn soka.

Wāndiaba ka gāminibun gari

²⁵ Tē ye n sāa wāndiabagia, na ò gari gēe mō ye n sāa Yinnin wooda. Adama nge me Yinni u man wānwāndu kua na ka kua naanegii, na bεε nen laakari sōmō.

²⁶ Na tamaa, saa yenin wahalan sō ma n ko n wēra tən durō baawure u n wāa nge mε u sāa. ²⁷ À n kurō mō, a ku ra swaa kasu i ka karana. À n maa wāa tantanaru sō, a ku kurō kasu. ²⁸ Adama à n kurō sua, a n̄ tore. Wəndia ù n maa durō sua, u n̄ tore. Adama be ba suana, ba ko n n̄ni swāaru mō ben wāaru sō. Na n̄ maa kī n sāa mε been mi.

²⁹ Nεgibu, ye na gerumō wee, saa kun maa dēu. Yen sō, saa tēn di wi u kurō mō, n weenε u n sāa nge u n̄ kurō mō. ³⁰ Kpa wi u nuku sankiranu mō u ko nge u n̄ mō. Wi u maa nuku dobu mō u koowo nge u n̄ nuku dobu mō. Wi u maa dwemō, u koowo nge u n̄ gāanu mō. ³¹ Wi u maa ka handunian dukia bukata mō u ku win laakari kpuro doke ye sō. Domi handunia yeni ya doonōwa mi.

³² Na n̄ kī i n wurure. Wi u kun kurō mō, wiya ra n Yinnin gāanu kasu, ye n koo Yinni dore. ³³ Adama wi u kurō mō wiya ra n hania mō handunian gāanu sō u n kasu ye n koo win kurō dore. ³⁴ Win laakari ra n bōnu sāawa. Kurō be ba n̄ durōbu mō ka wəndiaba ba ra n Yinnin gāanu kasu ba n ka sāa dεerobu wasi sō ka hundε sō. Adama wi u durō mō wiya ra n handunian gāanu kasu ye n koo win durō dore.

³⁵ Na yeni gerumōwa been alafian sō, n n̄ mō n ka been wāaru sēsiasia, adama n ka beε sōsiwa ye n weenε i ko, kpa i ka tii Yinni wē mam mam.

³⁶ Goo ù n bwisika u wa ma ye u win bii wəndia kuammε ya n̄ beεε mō, ma wəndia wi, u ye, u de u ko nge mε u kī, u de bu n̄n kurō kpaaru sua. N n̄ toraru. ³⁷ Adama wi u yōra sim sim ma u n̄ wāa tilasi sō ma u dam mō win gōru kīru wəllō ù n nεε, win bii wəndia u ku durō sua, gea u bwisika. ³⁸ Nge

mɛya wi u dera ba win bii wɔndia kurɔ kpaaru sua u gea kua, adama wi u n̄ dere ba n̄n sue, wiya kua n kere.

³⁹ Tɔn kurɔ u ko n ka win durɔ gbinnewa win durɔn wāarun t̄ɔru kpuro sɔɔ, adama durɔ wi, ù n gu, kurɔ wi, u tii mə u ka durɔ kpao sua wi u kī, yēro u n gesi sāa Yinnigii. ⁴⁰ Adama n̄n laakari sɔɔ kurɔ wi, ù n tii deri gɔmini te sɔɔ win nuku dobu koo kp̄ɛa n kere. Na maa tamaa Gusunɔn Hundewa man yeni s̄ɔwa.

8

Dīa ni ba ka būu yākuru kua

¹ Tē, gāa ni ba ka būu yākuru kua, nin gari s̄ɔra na wura.

Geema, bese kpuro sa yēru mə. Yēra tii suabu mə, adama kīra ta ra t̄onu t̄asisie. ² Goo ù n tamaa u gāanu yē, u n̄ yē gina nge m̄ n weene u n yē. ³ Adama wi u Gusunɔ kī, Gusunɔ u yēro yē.

⁴ Tē dīa ni ba ka būu yākuru kua, ameniwa nin dibun gari sāa. Sa yē ma būu kun gāanu handunia sɔɔ. Sa maa yē ma Gusunɔ turowa wāa. ⁵ Domi baa bà n gerumɔ būnu wāa w̄llɔ ka temɔ, nge m̄ sa yē ma būu dabinu ka yinni dabinu nu wāa, ⁶ ka m̄, bese n̄ mi, Gusunɔ turowa wāa. Wiya sāa Baaba w̄n min di gāanu kpuro nu naamɔ. W̄n s̄ona sa maa wāa. Yinni turowa maa wāa. Wiya Yesu Kirisi w̄n min di gāanu kpuro nu koorɔ. W̄n saabuwa sa maa wāaru mə.

⁷ Adama n̄ n̄ t̄ambu kpuro ba yeni yē. Gabu be ba gina būu s̄aarun d̄ɔne mə, ba yaa ye temmɔ nge būu sāa dīanu, ma ben ḡru dam sariruguu ga bu taare

wɛɛmɔ. ⁸ N n̄ mɔ dɔ̄ana nu koo ka sun susi Gusunɔn mi. Sà kun di, n n̄ kɔ̄miaru, sà n maa di, n n̄ turiru.

⁹ Adama i tii laakari koowo bɛɛn tii mɔɔ te, tu ku raa de be ba n̄ dam mɔ bu tora. ¹⁰ Domi wunɛ wi a yɛru mɔ, ma a sɔ̄ a dimɔ bũu dirɔ, gɔ̄ru dam sarirugii ù n nun wa mi, u n̄ koo wɔ̄rugɔ̄ru ko u ka bũu sãa dɔ̄anu di? ¹¹ Kpa kɔ̄nasi wi, wɔ̄n sɔ̄ Kirisi u gu, u kam ko wunɛn yɛrun saabu. ¹² Nge mɛya i n bɛɛn berusebu torari ma i ben gɔ̄ru dam sariruguu ge mɛɛra mɔ, Kirisiwa i torari. ¹³ Yen sɔ̄, dɔ̄anu n̄ n̄ koo nɛn beruse torasia, na n̄ maa yaa temmɔ sere ka baadommaɔ, n ku ka nɛn beruse torasian sɔ̄.

9

Gɔ̄ron yiiko ka win sɔ̄mburu

¹ Na n̄ tii mɔ rò? Na n̄ sãa gɔ̄ro? Na n̄ Yesu bɛɛn Yinni wa ro? Bɛɛ i n̄ sãa nɛn nɔ̄man sɔ̄mburu Yinni sɔ̄? ² Baa nà kun sãa gɔ̄ro gabun mi, na sãa mɛ bɛɛn mi, domi bɛɛya i sɔ̄sɔ̄simɔ ma nɛ Yinnin gɔ̄rowa.

³ Be ba kɔ̄ bu man gari wɛɛrisia, ye kon bu wisi wee. ⁴ Sa n̄ yiiko mɔ su ka di su maa ka nɔ? ⁵ Sa n̄ yiiko mɔ sa n̄ ka kurɔ naanɛ dokeo mɔ wi u koo sun yɔ̄siri nge mɛ gɔ̄robu gabu ba mɔ ka Yinnin wɔ̄nɔbu, ka Sefa? ⁶ Nge nɛ ka Baanabasi tɔ̄nawa sa n̄ yiiko mɔ su ka nɔ̄man sɔ̄mburu deri? ⁷ Wara dɔ̄ tabu gberɔ ka win tiin gobi. Wara dãa duurumɔ gberɔ kpa yɛro kun sere nin binu dimɔ. Nge wara u naa gɔ̄ɔ kparamɔ ma u n̄ gen bom nɔ̄rumɔ.

⁸ Na n̄ yeni gerumɔ ka tɔ̄nun yiiko tɔ̄na. N n̄ gari tee yi wooda ya gerumɔ? ⁹ Domi Mɔwisin wooda sɔ̄ ba yorua, “I ku bɛɛn naa kinɛrun nɔ̄ɔ bɔ̄ke saa ye ta sɔ̄mburu mɔ dɔ̄anu sɔ̄.” Naan sɔ̄na Gusunɔ u yeni gerua? ¹⁰ Nge bɛɛn tiin sɔ̄na u gari yi mɔ.

Meya beɛn sɔna ba yorua domi n weene wuko u wuku ka yiyɔbu, kpa gɛɔ u gɛ u n bɔnu yiyɔ. ¹¹ Sà n hunden gāanu duura beɛn suunu sɔɔ, n̄ n mɛn na gāa bakana sà n wasin gāanu gā beɛn mi? ¹² Gabu bà n yen yiiko mɔ beɛn mi, beɛe maa ni. Sa n̄ bu kere?

Adama sa n̄ yiiko ye denda beɛ sɔɔ. Ye kpuro sɔɔra sa tɛmanɛ, kpa su ku ra ka Kirisin Labaari gea swaa ganɛ. ¹³ I n̄ yɛ ma be ba sɔmburu mɔ sãa yerɔ ba ben dīanu waamɔ min di? Be ba maa yāku yeru kɔsu, ba ben bɔnu mɔ te sɔɔ. ¹⁴ Nge meya maa Yinni u yiire be ba Labaari gean waasu mɔ bu ben dīanu wa ye sɔɔ.

¹⁵ Adama na n̄ yen gaa denda gāa ni sɔɔ. Meya na n̄ maa yeni yorumɔ bu ka man ye kuan sɔ. Na kīru bo n gbi. Goo sari wi u koo man yinari n woo kana gari yinin sɔ. ¹⁶ Domi n n̄ weene n woo kana Labaari gean kparabun sɔ. Tilasiwa ye, ya man sãawɛ. Nà kun yen waasu kue, wahala baka. ¹⁷ Nà n ye kua ka kīru kon are mwa. Nà kun maa kī na ka mɔ, ka mɛ, kon ye kowa domi ba man yè nɔmu sɔndiawa. ¹⁸ N n̄ mɛn na, mba nɛn are. Nɛn areya n ka Kirisin Labaari gea waasu ko n kun ka gobin baa kpa n ku nɛn yiiko kpuro dendi ye na mɔ Labaari gean kparabun sɔ.

¹⁹ Baa nà n tii mɔ tɔmbu kpuron wuswaaɔ na tii kua baawuren yoo kpa n ka tɔn dabiru gawama.

²⁰ Yuuban mi na kua nge Yuu n ka Yuuba gawama. Be ba maa wooda nasie, na kua ben turo, kpa n ka bu gawama baa mɛ nɛn tii na n̄ wāa woodan nɔmaaɔ. ²¹ Be ba kun wooda mɔn mi, na maa kua ben turo kpa n ka bu gawama. N n̄ mɔ ma na n̄ Gusunɔn wooda nasie, na Kirisin wooda nasie.

²² Dam sarirugibun mi na kua wi u kun dam mɔ

kpa n ka dam sarirugii be gawama. Na kua nge me baawure u sãa ben gabu bu ka faaba waara, baa ñ n meren na. ²³ Ye kpurowa na m̀ Labaari gean s̄ kpa na n ka b̄nu m̄ ye s̄.

²⁴ I yē ma dukan garasa s̄ t̄mbu kpuro ba duki m̀wa adama t̄n turowa u koo yen are wa. Yen s̄, i dukio nge me i ko ka are wa. ²⁵ Wasi kasanugii baawure u ra n tii ñeniwa kpuro s̄. Ba m̀ me bu ka are wa yi yi sãa wurusun fur̄ * ge ga koo gbera gu ðerura. Adama beɛɛ sa m̀ su ka mwa ge ga kun kpeem̄. ²⁶ Yen s̄na na duka m̀ dee dee na ñ geririm̄. Na sannam̄, adama n ñ m̄ nge wi u wom soom̄. ²⁷ Na ñen wasi n̄wia m̀ gem gem n ka yi kamia, kpa n ku ra ko wi ba koo gira n̄m dira ñen tii sanam me na sibu gabu waasu kua.

10

Bũu s̄aarun kir̄

¹ Negibu na k̄i i n yē ma beɛɛn sikadoba kpuro ba w̄a guru wii ten * t̄bū ma be kpuro ba s̄a nim w̄ku gen † suunu s̄ ka naasu. ² Ma be kpuro ba kua M̄wisin bw̄abu ka batemu gaa guru wii te s̄ ka nim w̄ku ge s̄. ³ Ma be kpuro ba d̄ia teenu di ni nu na saa w̄llun di, ⁴ ma ba nim n̄ruram tem n̄ra me Gusun̄ u bu w̄, domi ba nim n̄rum̄wa saa kpee Hundegirun min di te ta bu sw̄i birū.

* **9:25** wurusun fur̄ - Gera ba ra raa doke goon wir̄ yellu wi u garasa gaa s̄ wiru gbia. * **10:1** guru wii te - Ta s̄awa te ta Isireliba gbiye sanam me ba w̄a gbabur̄. † **10:1** nim w̄ku ge - Ga s̄awa nim w̄ku ge ba m̀ Naa yari ge ga burana ba t̄bura ye ba yara Egibitin di.

Kirisiwa sãa kpee te. ⁵ Adama Gusunɔ u ben dabiru go ghaburu sɔɔ yèn sɔ ben daa ya n̄ n̄n w̄re.

⁶ Tē, yeya ya sãa yīreru b̄esen sɔ kpa sa kun maa sãa k̄san kīrobu nge be. ⁷ Kpa i ku ra maa b̄ūu sã nge m̄e beɔn̄n gabu ba kua. Domi ba yorua, “T̄on be, ba sina ba di, ba n̄ra, ma ba seewa ba kom b̄eret̄eke m̄ò.” ⁸ Su ku ra maa kurɔ damaru ko nge m̄e ben gabu ba kua, ma ben n̄r̄abun suba yenda ita (23.000) ba kam kua s̄ɔ teerun s̄ɔ. ⁹ Su ku ra maa Yinni m̄eri nge m̄e u n̄e, nge m̄e ben gabu ba kua, ma w̄e bu go go. ¹⁰ Su ku maa w̄aki nge m̄e ben gabu ba kua, ma ḡɔn ḡrado u bu go.

¹¹ Yeya ya bu deema nge yīreru, ma ba ye yorua bu ka sun kirɔ ko, b̄ese be sa w̄aa handunian t̄ɔ d̄aaki teni sɔɔ. ¹² Yen sɔ, wi u tamaa u ȳo sim sim, u de u n̄ tii se kpa u ku raa w̄orum̄e. ¹³ I n̄ laakari m̄eribu gabu waare ma n̄ kun m̄o bi t̄ambu kpuro ba ra wa. Gusunɔ wi u sãa naan̄gii, u n̄ derim̄o bu b̄een laakari m̄eri n̄ kere ye i ko kp̄i i ka temana. Adama laakari m̄eribu baabire sɔɔ u ra maa yari yeru ko kpa i ka kp̄i i temana bi sɔɔ.

¹⁴ Yen sɔ, k̄inasibu, i b̄ūu s̄aru suurio. ¹⁵ Na ka b̄ee gari m̄ɔwa nge laakarigibu. I de i lasabu ko ye na gerum̄o. ¹⁶ S̄a n̄ b̄onu m̄o n̄ri domarugia ye sɔɔ, ye sa ka Gusunɔ siaram̄o, sa n̄ b̄onu m̄o Kirisin yem sɔɔ? S̄a n̄ p̄e ye yabua, sa n̄ b̄onu m̄o Kirisin wasi sɔɔ? ¹⁷ P̄e tia ya w̄aa. Baa s̄a n̄ dabi, sa sãa wasi tee, domi b̄ese kpuro sa b̄onu m̄o p̄e tia ye sɔɔ.

¹⁸ I bu m̄erio be ba mara Isireliba. Be ba ȳakunu dim̄o, ba n̄ b̄onu m̄o ȳaku yee te sɔɔ? ¹⁹ N̄ n̄ m̄en na, mba na gerum̄o. Na gerum̄o ma yaa ye ba ka b̄ūu ȳakuru kua ya sãa ḡanu? B̄ūuwa sãa ḡanu?

²⁰ Aawo. Adama na gerum̄o ma ye ba ka ȳakuru

kua, bũna ba ka yākuru kua, n ñ mɔ Gusunɔ. Na ñ maa kī i n bɔnu mɔ ka bũnu. ²¹ I ñ kpɛ i nɔ Yinnin nɔra sɔɔ kpa i maa nɔ bũnun nɔra sɔɔ. I ñ kpɛ i di ye ya wãa Yinnin tabulu wɔllɔ, kpa i maa di ye ya wãa bũnun tabulu wɔllɔ. ²² Sa kī su Yinnin nisinu seeyawa? Sa nùn dam kere?

I kpuro koowo

i ka Gusunɔ bɛɛɛ wɛ

²³ Ba ñ tɔnu yinarimɔ u gãanu kpuro ko, adama n ñ mɔ ni kpuro nu arufaani mɔ. Ba ñ tɔnu yinarimɔ u gãanu kpuro ko adama n ñ mɔ ni kpuro nu tɔnu tãsisiamɔ. ²⁴ N ñ weene goo u win tiin arufaani kasu, ma n kun mɔ win winsingia.

²⁵ Ye ba gesi dɔramɔ yaburɔ i dio, i ku gãanu bikia tii taare wɛɛbun sɔ. ²⁶ Domi tem sãawa Yinni Gusunɔgim, ka gãanu kpuro ni nu wãa mɛ sɔɔ.

²⁷ Naane doke sarirugii ù n bɛɛ dim soka, ma i gɔru doke i ka da, gãanu kpuro ye ba bɛɛ wɛ, i dio, i ku ra gãanu bikie tii taare wɛɛbun sɔ. ²⁸⁻²⁹ Adama goo ù n bɛɛ sɔɔwa u nɛɛ, yeniwa ba ka yākuru kua i ku di yɛron gɔrun sɔ wi u bɛɛ sɔɔwa, n ñ mɔ bɛɛn tiin gɔrun sɔ.

Domi mban sɔna kon de bu nɛn tii mɔru siri goon gɔrun sɔ. ³⁰ Nàn Gusunɔ siara ye na dimɔn sɔ, mban sɔna na kon de bu maa nɛn kɔsa gere ye sɔɔ.

³¹ N n mɛn na, ì n dimɔ ì n nɔrumɔ, ñ kun mɛ ì n gãanu ganu mɔ, i ye kpuro koowo i n ka Gusunɔ bɛɛɛ wɛɛmɔ. ³² I ku ra Yuuba torasie ñ kun mɛ Gerekiba ñ kun mɛ Yesun yigberu te ta maa sãa Gusunɔgiru. ³³ Nɛn tii na kookari mɔ n ka kpuro ko ye ya koo tɔmbu kpuro dore, na kun nɛn tiin

arufaani kasu ma n kun mə tən dabirugia, kpa bu ka faaba waara.

11

¹ I man saario nge me nen tii na Kirisi saarimə.

Tən kurən wii kpĩbu

² Na bεε siara ye i ra ka man yaaye kpuro sɔɔ, ye i maa ka sɔɔsi te nen sim sim te na mwa na bεε wε. ³ Adama na kĩ i n yε ma Kirisiwa tən durə baawuren wirugii, tən durə maa sãa tən kurə baawuren wirugii, Gusunəwa maa Kirisin wirugii. ⁴ Tən durə baawure wi u kanaru mɔ, n kun me u Gusunən gari gerumə, u n win wiru wukiri, u n win wirugii bεεε wεεmə. ⁵ Ma tən kurə baawure wi u kanaru mɔ, n kun me u Gusunən gari gerumə, u kun win wiru wukiri, u n win wirugii bεεε wεεmə. N sãawa nge u n pəuru woka. ⁶ Tən kurə u kun kĩ u yasa bəke, n weene u seri bura. Adama n n sãan na sekuru u ka seri bura n kun me u ka pəuru woka, u de u yasa bəke. ⁷ N n weene tən durə u win wiru wukiri domi u sãawa Gusunən weenasii, u maa Gusunə bεεε wεεmə, adama tən kurə u tən durə bεεε wεεmə. ⁸ Domi tən durə kun yari tən kurən min di, tən kurəwa yari tən durən min di. ⁹ Meya maa ba n tən durə taka kue tən kurən sɔ, tən kurəwa ba kua tən durən sɔ. ¹⁰ N n men na, wəllun gɔradoban sɔ n weene tən kurə u yasa bəke u n ka sɔɔsimə ma u goo wiru kpĩiyε. ¹¹ Adama Yinni sɔɔ, n n koorə tən kurə u n wãa n kun ka tən durən baa. Meya maa tən durə u n kpε u n wãa n kun ka tən kurən baa. ¹² Domi nge me tən kurə u yari tən durən min di, nge meya tən durə maa marura tən kurən

min di, adama ye kpuro n kooramɔwa saa Gusunɔn min di.

¹³ I lasabu koowo beɛn tii. N weene tɔn kurɔ u Gusunɔ kana u kun yasa bɔkua? ¹⁴ I n̄ yɛ beɛn tii ma sekura tɔn durɔn seri yì n dɛu? ¹⁵ Adama tɔn kurɔn seri yì n dɛu, burara. Ba n̄n win seri wɛwa u ka yi dendi nge win sɔnditia. ¹⁶ Adama goo ù n kī u ka sun sikirina, na gesi gerumɔ ma beɛe sɔɔ ka Gusunɔn yigbenu sɔɔ sa n̄ maa komaru garu mɔ.

Yinnin dīa domaruginu

(I maa mɛerio Mateu 26:26-29, Maaku 14:22-25, Luku 22:15-20)

¹⁷ Gari yi na kī n beɛ yiire mini tɛ, na n̄ beɛ siaramɔ yi sɔɔ, domi ì n mɛnne, n ku ra sanɔ gaa ko, n da n gɔɔgɔm mɔwa. ¹⁸ Gbiikaa ba man sɔɔwa ma, ì n mɛnne, wuunu ganu wāa beɛn suunu sɔɔ ni nu n̄ nɔɔ tia sāa. Na mi gia wura ma geema. ¹⁹ Domi n n̄ koo ko karanaa ya kun wāa beɛn suunu sɔɔ, kpa be ba sāa geegibu bu ka sɔɔsira. ²⁰ Wee, ì n mɛnne i ka dīanu dimɔ, n n̄ ka Yinnin domaruginu weene. ²¹ Domi ì n menna i ka di, baawure ra n sendewa u ka win tiin dīanu di, kpa gɔɔra n gabu mɔ, kpa tam mu n gabu goomɔ. ²² I n̄ beɛn tiin yenusu mɔ mi i ko di kpa i nɔ? Nge i kī i n Yesun yigberu gemawa, kpa i sārɔbu sekuru doke? Mba kon gere. Kon beɛ siara? Aawo, na n̄ beɛ siaramɔ ye sɔɔ.

²³ Domi Yinnin min diya na sɔɔsiru mwa te na beɛ wɛ. Na nɛɛ, wɔku tɛ sɔɔ ba Yinni Yesu tɔmbu nɔmu sɔndia u pɛɛ sua, ²⁴ u Gusunɔ siara ma u ye murura. Ma u nɛɛ, yeniwa nen wasi yi ba go beɛn sɔ. I n da yeni ko i n ka man yaaye. ²⁵ Meya u maa nɔra sua ye ba dim kpa u nɛɛ, nɔra yeniwa Gusunɔn nɔɔ mwɛɛ kpa te u sire ka nen yem. Sanam baamere

sɔɔ mɛ i ka ye nɔrumɔ, i n da ko i n ka man yaaye. ²⁶ Domi sanam baamɛre sɔɔ mɛ i pɛɛ ye dimɔ ma i ka nɔra ye nɔrumɔ, Yinnin gɔɔwa i kparamɔ sere u ka wurama.

²⁷ Yen sɔna wi u Yinnin pɛɛ di, ñ kun mɛ ù n ka win nɔra nɔra, ma u ñ kue nge mɛ n weenɛ u ko, u Yinnin wasi ka win yem torariwa. ²⁸ N n men na, baawure u tii wɛeri u sere pɛɛ ye di u maa ka sere nɔra ye nɔ. ²⁹ Domi ù n dimɔ ù n nɔrumɔ ù kun tuba ye n sãa Yinnin wasi, u tii taarɛ suammɛwa win dibu ka nɔru bi sɔɔ. ³⁰ Yen sɔna bɛɛn dabira barɔ, ma dabira kua kpanɔbu, gaba maa gu. ³¹ Sà n tii siri ka gem, ba ñ maa sun sirimɔ. ³² Adama Yinni ù n sun siri, u ra sun sɛɛyasiewa, kpa su ku ra maa taarɛ wa ka handuniagibu sannu.

³³ Yen sɔ negibu, ì n mennna i ka di, i de i maruna. ³⁴ Gɔɔru tà n goo mɔ, u de u gina dīanu di yenuɔ, kpa bɛɛn mennɔ sɔɔ i ku ra taarɛ sua. Gari yi yi tie, kon bɛɛ yin asansi sɔ nà n tunuma.

12

Hunde Dɛɛron kɛnu

¹ Tɛɛ ye n sãa Hunde Dɛɛron kɛnun gari, negibu na kī i n yin gem yɛ. ² I yɛ ma sanam mɛ i ñ Gusunɔ yɛ, ba ra n bɛɛ gawewa bñnun yiraɔ, ni nu ku ra gari gere. ³ Yen sɔna na kī i tubu ma goo wi u gari mɔ saa Gusunɔn Hunden min di, u ñ gerumɔ ba Yesu bɔrusi. Goo kun maa kpɛ u nɛɛ Yesu sãa Yinni, ma n kun mɔ saa Hunde Dɛɛron min di.

⁴ Hunden kɛɛ bwese bwesekawa wãa, adama Hunde turo wiya nu wɛɛmɔ. ⁵ Sɔm bwese bwesekawa wãa, adama Yinni turo wiya sa ko ye kua.

⁶ Dam bwese bwesekawa maa wãa mɛ tɔnu koo

kpĩ u ka sɔmburu ko, adama Gusunɔ turo wiya mu tɔmbu kpuro wɛɛmɔ sɔmburu baateren sɔ. ⁷ Ba baawure kɛru wɛ te ta sɔɔsimɔ ma u Hunde Dɛero mɔ kpa u ka tu dendi tɔmbu kpuron arufaanin sɔ. ⁸ Hunde u ra goo kɛru wɛ u ka tɔmbu bwisi kɛ, kpa u goo kɛru wɛ u ka gari gere ka yɛru. ⁹ Hunde turo wi, u ra goo naane dokebu wɛ, kpa u goo dam wɛ u ka barɔbu bekia. ¹⁰ Mɛya Hunde turo wiya ra maa goo sɔm maamaakiginun dam wɛ, kpa u goo kɛru wɛ u ka tɔmbu Gusunɔn gari tusia, kpa u maa goo bwisi wɛ u ka Hunden kɛnu ka kɛɛ ni nu tie wunana. U ra goo bwisi wɛ u ka Hunden barum bwese bwese kan gari gere, kpa u goo bwisi wɛ u ka gari yi tusia. ¹¹ Hunde turo wiya u ye kpuro mɔ. U baawure kɛɛ bwese bwese ka wɛɛmɔ nge mɛ u kɪ.

Naane dokeobu kpuro

ba sɔa wasi teen doo dooka

¹² Domi Kirisi sɔawa nge wasi tee ka yin doo dooka dabiru. Wasi yi, yi sɔawa tee baa mɛ yi doo dooka dabiru mɔ. ¹³ Domi ba sun batɛmu kuawa ka Hunde turo kpa Yuuba ka tɔn tukobu, yobu ka tii mɔwɔbu, bɛɛ kpuro su ka ko wasi tee. Sa maa gbinne ka Hunde turo wi, bɛɛ kpuro.

¹⁴ Wasi sɔawa doo dooka dabiru n n mɔ tia. ¹⁵ Baa naasu sù n nɛɛ, su n sɔa nɔmu, ka mɛ, su n wɔa wasi sɔɔ? Su wɔawa wasi sɔɔ. ¹⁶ Baa swaa yà n maa nɛɛ, ya n sɔa nɔnu, ka mɛ, ya n wɔa wasi sɔɔ? Ya wɔawa wasi sɔɔ. ¹⁷ Wasi kpuro yì n sɔa nɔni, amɔna yi koo ka gari nɔ. N kun mɛ, yi kpuro yì n sɔa swaa, amɔna yi koo ka nuburu nɔ. ¹⁸ Adama nge mɛ n sɔa Gusunɔ u doo dooka baayere dokewa wasi sɔɔ nge mɛ u kɪ.

19 Ya ñ koorɔ wasi yi kun doo dooka mɔ. 20 Tɛ, wasi sãa tee adama yi doo dooka dabiru mɔ.

21 Yen sɔna nɔni kun kpɛ yi nɔmu sɔ yi ñ gen bukata mɔ. Wira kun maa kpɛ tu naasu sɔ ta ñ sin bukata mɔ. 22 Adama baa wasin doo dooka ye ya sãare ya ñ dam mɔ, wasi yen bukata mɔ too. 23 Ye ya maa sun sãawe nge ya ñ beere mɔ, sa ye beere wɛemɔ. Ye sa ñ maa kpɛ su sɔsi sa ye wukirimɔ. 24 Adama yen ye ya waabu wã, ya ñ wukiribun bukata mɔ. Gusunɔ u besen wasi swɛena u ka yin gam beere wɛ mi n beere bia. 25 U kuawa kpa wasi yi kun ka karane, adama doo dooka baayere ya n ka yen yensian laakari mɔ. 26 Wasin gam mù n nɔni swãaru wa, ka mi n tie sanna ba bɔnu mɔ. Meya bà n maa yin gam siara, ka mi n tie sanna ba nuku dobu bɔnu mɔ.

27 Tɛ beɛ kpuro i sãawa Kirisin wasi, ma beɛn baawure sãa yin doo dooka. 28 Gbiikaa Gusunɔ u gbia u gɔrobu gɔsa Yesun yigberu sɔɔ, yiruse win sɔmɔbu, itase keu sɔsiobu, yen biru be ba sɔm maamaakiginun dam mɔ, ka maa be ba dam mɔ bu ka barɔbu bekia, ka be ba gabu somimɔ, ka be ba tɔmbu kparamɔ, ka be ba ka Hunden barum bwese bweseka gari mɔ. 29 N ñ mɔ be kpuro ba sãa gɔrobu, ñ kun mɛ Gusunɔn sɔmɔbu, ñ kun mɛ keu sɔsiobu. N ñ maa mɔ be kpuro ba dam mɔ bu ka sɔm maamaakiginu ko, 30 ñ kun mɛ bu ka barɔbu bekia, ñ kun mɛ bu ka Hunden barum bwese bweseka gari ko, ñ kun mɛ bu ka gari yi tusia. 31 N n mɛn na, i Hunden kɛnu kasuo ni nu beere kere.

Kon maa beɛ swaa sɔsi ye ya kpuro kere.

13

Kĩru

¹ Baa nà n ka barum bwese bweseka gari m̀ ka mam wəllun gəradoban barum ma na kun t̀nu k̄i, na s̄awa nge yankokoru ñ kun m̄ yangireru te ba soom̄. ² Baa nà n Gusun̄n gari gerubun dam m̄, ma na asiri kpuro tuba ka ȳeru kpuro, ma na Gusun̄ naan̄ doke sere kon kp̄i n guunu s̄ nu swenȳ, nà kun t̀nun k̄iru m̄ na ñ s̄a ḡanu. ³ Baa nà n n̄n dukia kpuro s̄arobu w̄, baa nà n dera ba n̄n wasi w̄ɔwa, nà kun t̀nun k̄iru m̄ na ñ are wasi.

⁴ Wi u t̀nu k̄i u ra t̄man̄, u ra n maa t̀n geeru m̀, u ku ra n n̄sinu m̄, u ku ra woo kan̄, u ku ra maa t̄i sue. ⁵ Wi u t̀nu k̄i u ra n t̄mbun b̄er̄e ȳ, u ku ra win t̄i t̄nan arufaani kasu, u ku ra m̄ru ko fuuku, u ku ra maa torarun gari yi win nukur̄. ⁶ Wi u t̀nu k̄i u ku ra ȳeri k̄osan s̄ ma n kun m̄ gem s̄. ⁷ Wi u t̀nu k̄i u ra ka kpuro t̄man̄. Win naan̄ dokebu ka win ȳiȳobu ka win t̄manabu bu ku ra kpe.

⁸ Wi u t̀nu k̄i win k̄ira ku ra n n̄ru m̄. Gusun̄n gari gerubu bu n̄ru m̄, Hunden barum bwese bwesekan gerubu koo kpe, ȳeru ta koo maa kpe. ⁹ Domi b̄es̄en ȳeru ka b̄es̄en Gusun̄n gari gerubu, yen gaa kun yiba. ¹⁰ Adama sanam m̄ ye ya yiba ya koo na, sanam m̄ya ye ya kun yiba, ya koo doona.

¹¹ Sanam m̄ na s̄a bii, na ra gari gere nge bii, na ra laakari ko nge bii, na ra maa bwisiku nge bii, adama t̄ ye na guro guro kua, na biin daa deri. ¹² Ye sa waam̄ t̄ ye s̄are ye sa waam̄ bari bari tasa s̄, adama s̄ɔ teeru sa ko ra wa n̄ni ka n̄ni. Ye na ȳ t̄

ya ò yiba, adama são teeru kon da tubu sãa sãa nge me Gusunɔ u man tuba.

¹³ Tẽ gãanu ita yeniwa ya wãa, yeya naane dokebu, ka yĩiyɔbu, ka kĩru. Adama kĩa ta kere.

14

Hunde Dεeron kēnun gari

¹ N n mēn na, kĩa n weene i n kasu. I maa Hunden kēnu kasuo, n mam nεere Gusunɔn garin gerubun kēru. ² Wi u ka Hunden barum gari gerumɔ, n ò tɔnu u ka gari mɔ, Gusunɔwa u ka gari mɔ, domi goo kun yēron gari nɔɔmɔ. Gem asirigima u gerumɔ ka Hunde Dεeron dam. ³ Adama tɔmba, Gusunɔn sɔmɔ u ra ka gari ko. U ra bu tāsisie, kpa u bu dam kē, kpa u bu nukuru yemiasia. ⁴ Wi u ka Hunden barum gari mɔ, u win tii tāsisiāmɔwa. Adama Gusunɔn sɔmɔ, Yesun yigbera u tāsisiāmɔ.

⁵ N ko n man dore bεε kpuro ò n ka Hunden barum gari mɔ, adama ye na kī n kere, yera i n Gusunɔn gari gerumɔ. Domi wi u Gusunɔn gari gerumɔ u kere wi u Hunden barum bwese bweseka gerumɔ, ma n kun mɔ ò n win gari tusia, kpa u ka Yesun yigberu tāsisia. ⁶ Tẽ, negibu arufaani yerà i ko wa nà n na bεεn mi ka Hunden barum bwese bwesekan gerubu, ma na kun ka sɔsiru nε, ò kun me yēru, ò kun me Gusunɔn garin gerubu ò kun me keu gaa.

⁷ Baa gãa ni nu kun wãaru mɔ nge guuru ka mɔrɔku bà n nu soomɔ, bà kun nu gɔsikiamɔ, amɔna gaba koo ka gia ye nu gerumɔ. ⁸ Wi u maa kɔba soomɔ, ò kun soomɔ dee dee, wara u koo tabun sɔru ko. ⁹ Nge meya bεεn gari yì kun dεere, yi koo kowa kam. ¹⁰ Barum bwese bweseka dabina

nu wãa handunia sɔɔ, sari maa me goo kun nɔɔmɔ. ¹¹ N n men na, nà kun barum nɔɔmɔ me ba ka gari mɔ, wi u mu gerumɔ u ko n sãawa tɔn tuko nen mi, kpa ne n maa ko tɔn tuko yɛron mi. ¹² Nge meya beε, yèn sã i Hunden kɛnu kasu, i kookari koowo i ka nu wa nu n kpã ni nu koo Yesun yigberu tãsisia.

¹³ Yen sɔ, n weene wi u ka Hunden barum gari gerumɔ u Gusunɔ kɛru kana te u koo ka gari yi tusia. ¹⁴ Domi nà n kanaru mɔ ka Hunden barum nen hundewa ya kanaru mɔ, adama nen bwisikunu kun wãa te sɔɔ. ¹⁵ Tɛ, amɔna kon ko. Kon kanaru ko ka nen hunde, kon maa ko ka nen bwisikunu. Kon womu ko ka nen hunde, kon maa ko ka nen bwisikunu. ¹⁶ À n Gusunɔ siara ka hunde tɔna, amɔna naane dokeo diro u koo ka kpĩ u neε, ami, wunen siarabun sɔ. U ñ yɛ ye a gerumɔ. ¹⁷ Baa wunen siarabu bù n wã, bu ñ yɛro tãsisiamɔ.

¹⁸ Na Gusunɔ siara yèn sã na ra ka Hunden barum bwese bweseka gari ko n beε kpuro kere. ¹⁹ Adama Yesun yigberu sɔɔ na kĩru bo n gari nɔɔbu gere ka nen bwisikunu n ka gabu keu sɔɔsi, n kere gari nɔɔbun suba wɔkuru (10.000) ka Hunden barum.

²⁰ Negibu i ku maa bwisiku nge bibu. Daa kɔsa sɔɔra n weene i n sãa nge bii wɛɛnu, adama bwisikunu sɔɔ i n sãa tɔn girobu. ²¹ Gusunɔn woodan tireru sɔɔ ba yorua,

“Yinni u neε, kon de bu nen gari nɔ
be ba barum tukum gerumɔn nɔɔn di,

ka maa sɔbun nɔɔ sɔɔn di.

Adama ka me, ba ñ nen gari swaa dakimɔ.”

²² N n men na, Hunden barum bwese bwesekan kɛru ta sãawa yĩreru be ba kun naane doken mi, n ñ mɔ be ba naane doken mi. Adama Gusunɔn gari

gerubun kēra ta sãa yīreru be ba naanε doken mi, n n̄ m̄a be ba kun naanε doken mi.

²³ N n̄ m̄en na, Yesun yigberu kpuro t̄a n m̄enna, kpa baawure u n Hunden barum gerubu w̄ari, naanε dokeo dirobu n̄ kun m̄e naanε doke sarirugibu b̄a n duuma, ba n̄ koo gere bu n̄ε i wiirawa? ²⁴ Adama baawure ù n Gusun̄n gari gerum̄o, sanam m̄e naanε doke sarirugii n̄ kun m̄e naanε dokeo diro goo u duuma, win ḡoru ga koo n̄n̄n so, kpa gari yi, yi n̄n̄n siri yi t̄ambu kpuro ba gerum̄o. ²⁵ Win bwisiku asiriginu nu koo maa s̄ōsira batuma s̄ō, kpa u yiira u Gusun̄o s̄a u n̄ε, geema, Gusun̄o u w̄awa b̄εen suunu s̄ō.

Yesun yigberun s̄aarun wooda

²⁶ N̄εgibu, b̄εen baawurewa u k̄eru m̄o, googiru womu, googiru tubusianu, googiru s̄ōsiru Gusun̄n min di, googiru Hunden barum bwese bwese kan gerubu, googiru maa m̄en tusiabu. I n m̄enna, i de i n ye kpuro m̄o i ka t̄asisiana. ²⁷ Gabu b̄a n koo ka Hunden barum bwese bwese ka gari ko, n weenε ba n s̄aa t̄ambu yiru n̄ kun m̄e ita t̄ona kpa bu ko tia tia, kpa goo u maa ben gari yi tusia. ²⁸ Adama goo ù kun w̄aa mi wi u koo kp̄i u gari yi tusia, i de bu mari m̄enn̄o s̄ō, kpa bu yi ko ka Gusun̄o t̄ona. ²⁹ Ye ya maa s̄aa Gusun̄n s̄om̄obun gari wee. I de ben yiru n̄ kun m̄e ita bu gari ko, kpa be ba tie bu ben gari yi yīiya. ³⁰ Gusun̄o ù n goo wi u s̄ō m̄enn̄o s̄ō ḡaanu s̄ōsi u ka gere, i de wi u gari m̄o u mari. ³¹ Domi b̄εε kpuro i ko kp̄i i Gusun̄n gari gere tia tia, kpa b̄εε kpuro i ka ḡaanu gia kpa i ka dam k̄eru wa. ³² Gusun̄n s̄om̄obu bu de ba n tii

kpĩa ben kēru sɔɔ. ³³ Domi Gusunɔ kun bɛrɛtɛkɛ kī ma n kun mɔ alafɪa.

Nge mɛ n sãa naanɛ dokeobun yigbɛnu kpuro sɔɔ, ³⁴ n weenɛ tɔn kurɔbu bu mari mennɔ sɔɔ. N n weenɛ bu gari gere, adama bu wiru kpĩiyɔ nge mɛ Gusunɔn wooda ya gerumɔ. ³⁵ Bã n kī bu gãanu gia i de bu ben durɔbu bikia yɛnuɔ, domi bɛɛn sekura tɔn kurɔ ù n gari mɔ mennɔ sɔɔ.

³⁶ Amɔna. Bɛɛn min diya Gusunɔn gari yi gbia yi torua? Nge bɛɛ tɔnan miya yi tura? ³⁷ Goo ù n tamaa u sãa Gusunɔn sɔmɔ, n kun mɛ u yĩiyɔ u Hunden kēnu mɔ, n weenɛ u wura ma ye na yorumɔ, Yinnin yireba. ³⁸ Goo wi u kun yeni wure, i ku ra yēro wura.

³⁹ Yen sɔ, nɛgibu i kasuo i ka Gusunɔn gari gere, kpa i ku yina bu ka Hunden barum bwese bweseka gari ko. ⁴⁰ Adama i kpuro koowo dee dee ka bɛɛɛ.

15

Kirisin seebu gɔrin di

¹ Nɛgibu na bɛɛ Labaari gea ye yaayasiama ye na raa bɛɛ nɔɔsia ma i ye mwa, i maa yɔ ye sɔɔ. ² Yen min diya i faaba waamɔ i n gari yi neni dim dim yi na bɛɛ waasu kua. Ma n kun mɛ, kama i naanɛ doke.

³ Domi gari yi yi kpuro kere yiya na bɛɛ nɔmu sɔndia yi nen tii na mwa. Yiya mini. Kirisu u gu bɛɛn toranun sɔ nge mɛ Gusunɔn gari gerumɔ.

⁴ Ba nùn sika ma u seewa gɔrin di sɔɔ itase nge mɛ Gusunɔn gari gerumɔ. ⁵ Û win tii Sefa sɔɔsi, yen biru wɔkura yiru ye. ⁶ Yen biru u kura mi win bwãaba mennɛ bèn geera nɛɛra wunɔbu (100) kere. Ben dabira wasi ka tē, adama gaba gu. ⁷ Ma u maa win tii Yakɔbu sɔɔsi, yen biru gɔrobu kpuro.

⁸ Dākuru u maa man kure, nε wi na sãa nge wi ba mara suru kun yiba. ⁹ Domi nεna na piiburu bo gɔrobu sɔɔ. Na n̄ weenε bu man soku gɔro, domi na Gusunɔn yigberu nɔni sɔɔwa. ¹⁰ Adama ka Gusunɔn duroma na ka sãa mε na sãa tẽ, ma durom mε u man kua mu n̄ kue kam. Na kookari kua n̄ gɔro be kpuro kere, adama n̄ n̄ mɔ n̄en tiiwa na kua ma n̄ kun mɔ Gusunɔn durom mε mu ka man wãa. ¹¹ N n̄ m̄en na, gari tee yiya sa waasu m̄è nε ka be, tee yiya i maa naanε doke.

Bεsɛn seebu gɔrin di

¹² Tẽ, bà n Kirisin gari waasu kua ma u seewa gɔrin di, amɔna bεen gaba ka m̄è gɔriba kun seemɔ. ¹³ Gɔribu bà kun seemɔ, Kirisi kun maa seewe. ¹⁴ Kirisi ù kun seewen na, bεsɛn waasu kama, bεen naanε dokebu maa kama. ¹⁵ Sa maa Gusunɔ seeda weesugia diiya sanam mε sa gerua ma u Kirisi seeya gɔrin di, domi n̄ n̄ sãa gem ma gɔriba kun seemɔ, n̄ n̄ m̄en na, Gusunɔ kun maa Kirisi seeye. ¹⁶ Domi gɔribu bà kun seemɔ Kirisi kun maa seewe. ¹⁷ Bà kun maa Kirisi seeye bεen naanε dokebu kama, i maa wãa bεen toranu sɔɔ gina. ¹⁸ Be ba maa Kirisi naanε doke ba ka gu ba kam kuawa. ¹⁹ N n̄ wãa teni tɔnan sɔn na sa Kirisi yĩiyɔ, sa sãawa wɔnwɔndobu n̄ tɔmbu kpuro kere.

²⁰ Adama tẽ, Kirisi u seewa gɔrin di u kua gbiikoo be ba koo sen suunu sɔɔ. ²¹ Domi nge mε gɔɔ na saa tɔnun min di, nge mɛya gɔribun seebu maa naamɔ saa tɔnun min di. ²² Nge mε tɔmbu kpuro ba gbimɔ yèn sɔ ba gbinne ka Adamu, nge mɛya ba koo kpuro seeya yèn sɔ ba gbinna ka Kirisi. ²³ Adama baawure ka win wuura. Gbiikaa Kirisi, yen biru be ba sãa wigibu win naarun sanam. ²⁴ Yen biruwa

handunian kpeera koo na. Sanam meya Kirisi u koo wirugiru ka yiiko ka dam kpuro kam koosia kpa u Gusunɔ Baaba bandu nɔmu sɔndia. ²⁵ Domi Kirisi u ɛ̃ koo ko u kun bandu di sere Gusunɔ u ka nɔn win yiberɛba kpuro taarea. ²⁶ Gɔɔwa sãa wɛrɔ dãako wi ba koo kam koosia. ²⁷ Domi ba yorua ba nɛɛ, “Ba dera u kua gãanu kpuron wirugii.” Adama sanam mɛ u gerua ba dera u kua gãanu kpuron wirugii, n sun yeeri ma wi u dera u kua yen wirugii, u ɛ̃ wãasi sɔɔ. ²⁸ Adama b̃a n gãanu kpuro Kirisi nɔmu sɔndia, yera wi, Bii, u koo maa tii Gusunɔ nɔmu sɔndia, kpa Gusunɔ wi u nɔn gãanu kpuro nɔmu sɔndia, u bandu di kpuron wɔllɔ mam mam.

²⁹ Be ba batɛmu m̃ɔ gɔribun s̃ɔ maa ni. Arufaani yerà ya wãa mi. N n sãa gem ma gɔriba kun seemɔ, mban s̃ɔna ba bu batɛmu m̃ɔ gɔribun s̃ɔ. ³⁰ Bɛɛn tii maa, mban s̃ɔna sa ra n ỹɔ kari sɔɔ saa baayere. ³¹ Nɛgibu, baadommawa na ra n wãa gɔɔn yira sɔɔ. Na yeni gerumɔ ỹɛn s̃ɔ na woo kanamɔ bɛɛn saabu bɛɛn Yinni Yesu Kirisi sɔɔ. ³² Ña n sanna ka gberun yɛɛ Efesu mini nɛn tɔndun yiikon s̃ɔ, arufaani yerà na m̃ɔ. Gɔribu b̃a kun seemɔ, ɛ̃ n mɛn na, su di kpa su nɔ domi sia sa ko gbi.

³³ I ku de bu bɛɛ ñɔni w̃ɔke. Kpaasi k̃ɔsoba ba ra daa gea sanku. ³⁴ I de bɛɛn laakari gea yu wurama nge mɛ n weenɛ, kpa i kookoo k̃ɔsusu deri. Bɛɛn gabu ba ɛ̃ Gusunɔ ỹɛ. Na yeni gerumɔ ma bɛɛn sekura.

Seebun wasi kpɛɛ

³⁵ Goo koo bikia u nɛɛ, amɔna ba koo ka gɔribu seeya. Wasi yiren bwesera ba ko n m̃ɔ. ³⁶ Bwisi

sarirugii! À n gāanun bia duura temə ya n̄ kpiimə ma n̄ kun mə ya gu. ³⁷ Ye a duurumə temə, bia tənawa, nge alikama bima, n̄ kun mε gāanu ganun bima, n̄ n̄ mə kp̄ii pətura. ³⁸ Gusunə u bia ye kp̄ii pətura w̄emə nge mε u kī. Bia baayere ya yen kp̄ii pətura mə. ³⁹ Gāa wasinu kp̄uron yaa kun maa tia. Təmbugia n̄n̄em, yεegia n̄n̄em, gunəsugia n̄n̄em, sw̄εegia maa n̄n̄em.

⁴⁰ Wəllun wasi yi wāa, handuniagii maa wāa. Wəllun wasi yi yin buram mə, handuniagii maa yin buram mə. ⁴¹ Sōo u win buram baa mə, suru maa wigim mə ka maa kperi. Kperin tiin buram wunan̄.

⁴² Meya n̄ ko n̄ sāa sanam mε ba koo gər̄ibu seeya. Bā n̄ wasi sika gəəgiiya mi, adama bā n̄ yi seeya yi n̄ maa gbimə. ⁴³ Bā n̄ yi sika yi ku ra n̄ bεεε mə, adama bā n̄ yi seeya girima bakagiiya. Bā n̄ yi sika, dam sarirugiiya, adama bā n̄ yi seeya yi dam mə. ⁴⁴ Bā n̄ yi sika wasi bentekera, adama bā n̄ yi seeya yi sāawa hundegii. Domi wasi bentekeru tā n̄ wāa, wasi hundegii maa wāa. ⁴⁵ Nge meya maa ba yorua ba n̄ε, tən gbiikoo Adamu, u kua waso, adama Adamu dāako u sāawa hunde wi u wāaru w̄emə. ⁴⁶ N̄ n̄ mə hundegiiya yi gbia yi na. Wasi bentekera ta gbia ta na, yen biru hundegii. ⁴⁷ Ba tən gbiikoo m̄ma ka tem, ma u kua temgii. Tənu yiruse u nawa wəllun di. ⁴⁸ Nge mε temgii gbiikoo u sāa, meya maa temgibu kpuro ba sāa. Nge mε wəllugii u maa sāa meya maa wəllugibu kpuro ba sāa. ⁴⁹ Nge mε sa ka temgii ween̄, nge meya sa ko maa ka wəllugii weena.

⁵⁰ Nεgibu yeniwa na gerumə, ma ye ya yaa ka yem mə, ya n̄ kp̄ē yu b̄nu wa mi Gusunə u bandu sw̄i.

Ye ya maa sãa gɔɔgia ya ñ kpɛ ya n wãaru te ta ku ra kpe mɔ.

⁵¹ Asirin gari wee, na bɛɛ sɔɔmɔ. N ñ mɔ bɛɛ kpurowa sa ko gbi, adama ba koo bɛɛ kpuro kɔsi ⁵² yande, nɔni kpaki teeru sɔɔ sanam mɛ kɔbi dãaka ya koo swĩ. Domi ya koo swĩ kpa bu gɔribu seeya bu ku maa ka gbi, kpa bɛɛ su maa kɔsi. ⁵³ Domi wasi yi yi ra sankire, yi ñ koo ko yi kun kɔsa yi yi ku ra sankire. Yi yi maa sãa gɔɔgii, yi ñ koo ko yi kun kɔsa yi yi ku ra gbi. ⁵⁴ Tɛ yi yi ra sankire yì n kɔsa yi yi ku ra sankire, gɔɔgii yì n maa kɔsa yi yi ku ra gbi, yera ye ba yorua ya koo kooru ye ba nɛɛ, “U dera gɔɔ kpa, ma nasara sina.”

⁵⁵ “Gɔɔ, mana wunen nasara wãa.

Gɔɔ, mana wunen sɔsɔ dɛɛgira wãa.”

⁵⁶ Gɔɔn sɔsɔ dɛɛgira toraru, torarun dam maa sãawa wooda. ⁵⁷ Yen sɔ, su Gusunɔ siara wi u sun nasara wɛɛmɔ saa Yesu Kirisi bɛɛn Yinnin min di.

⁵⁸ N n mɛn na kɔnasibu, i yɔro dim dim ka tɛmanabu, i n hania mɔ Yinnin sɔmburu sɔɔ baadomma kpa i n yɛ ma sɔmbu te i Yinni kuamme ta ñ kam mɔ.

16

Gobi sɔkubu

naanɛ dokeobun sɔ

¹ Tɛ, gobin gari yi ba sɔkumɔ naanɛ dokeobun sɔ. N weenɛ i ko nge mɛ na Yesun yigbɛnu sɔɔwa Galatiɔ. ² Alusuma baayeren tɔɔ gbiikiru i de baawure u gobi gɛɛ yi nɛnɛm, nge mɛ win waara nɛ, kpa i ku de sanam mɛ na tunuma i sere gobi sake.

³ Nà n na kon tɔn be i gɔsa gɔri Yerusalemuɔ ka bɛɛn

kēru ka tire ni nu koo bu tusia. ⁴ N n maa kua n ka da nen tii, kon ka bu da.

Ye Pɔlu kī u ko

⁵ Nà n Masedoni beram da, kon na bεen mi, domi na n̄ kon ko na kun Masedoni de. ⁶ Kon sɔɔ mεeru ko bεen mi, a ku tuba, kpuran sanam kpuro. Yen biru kpa i man noma kē nen sanum sɔɔ mi na dɔɔ kpuro. ⁷ Na n̄ kī n bεe wa barara tē nà n sarɔ, adama Yinni ù n wura, na yīiyɔ kon na n ka bεe sina sɔɔ mεeru.

⁸ Adama ko na n wāa Efesu mini gina sere Pantikotin tōru. ⁹ Domi na ayeru mɔ mini n ka sɔm bakaru ko te ta koo arufaani ko. Yiberɛba ba maa dabi.

¹⁰ Timote ù n na bεen mi i de i n̄n dam koosia ka bεere, domi u Yinnin sɔmburu mɔwa nge me na mɔ. ¹¹ Yen sɔ, i ku de goo u n̄n gem, adama i n̄n somio win sanum sɔɔ u ka na nen mi ka alafia, domi sa n̄n mara ne ka besegibu sannu.

¹² Adama ye n sãa besegii Apolon gari, n̄n dabira na ra n̄n dam kē u ka na u bεe bera ka besegibu gabu sannu, adama u n̄ kī u na gina. U n ayeru wa, u koo na.

Yiire dāakibu ka tɔbiribu

¹³ I n tii se, i yōro dim dim naane dokebu sɔɔ. I n wɔrugɔru sãa kpa i n dam mɔ. ¹⁴ Kpuro ye i mɔ, i ye koowo ka kīru.

¹⁵ I Setefani yē ka win yenugibu, ma beya ba sãa tɔn gbiikobu Geresi sɔɔ be ba naane doke, ba maa tii wē bu ka naane dokeobu n̄ɔri. Negibu na bεe kanamɔ, ¹⁶ i tɔn ben bweseru wiru kpīiyɔ ka baawure wi u sɔmbu te mɔ ka hania.

¹⁷ Na nuku dobu mɔ Setefani ka Fɔɔtunatu ka Akaikun naarun sɔ, domi bεen sariru ba man kua ye i ko raa ko. ¹⁸ Ba maa nen nukuru yemiasia ka

bɛɛgɪru sannu. N weenɛ i tɔn ben bweseru takaru ko.

¹⁹ Yesun yigbɛnu Asi sɔɔ nu bɛɛ tɔbura. Akilasi ka Pisisila ka maa Yesun yigberu te ta ra mɛnnɛ ben yɛnuɔ, ba bɛɛ tɔbura gem gem Yinni sɔɔ. ²⁰ Naanɛ dokeobu kpuro ba bɛɛ tɔbura.

I tɔbirinɔ ka kīru.

²¹ Nɛ Pɔlu, na bɛɛ tɔbura ka nɛn tiin yora.

²² Baawure wi u kun Yinni kī, u bōri wa.

Maranata. Yen tubusiana, Yinni, a na.

²³ Yinni Yesun durom mu n wãa ka bɛɛ.

²⁴ Nɛn kīru ta wãa ka bɛɛ kpuro Kirisi Yesu sɔɔ.

Ami.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8